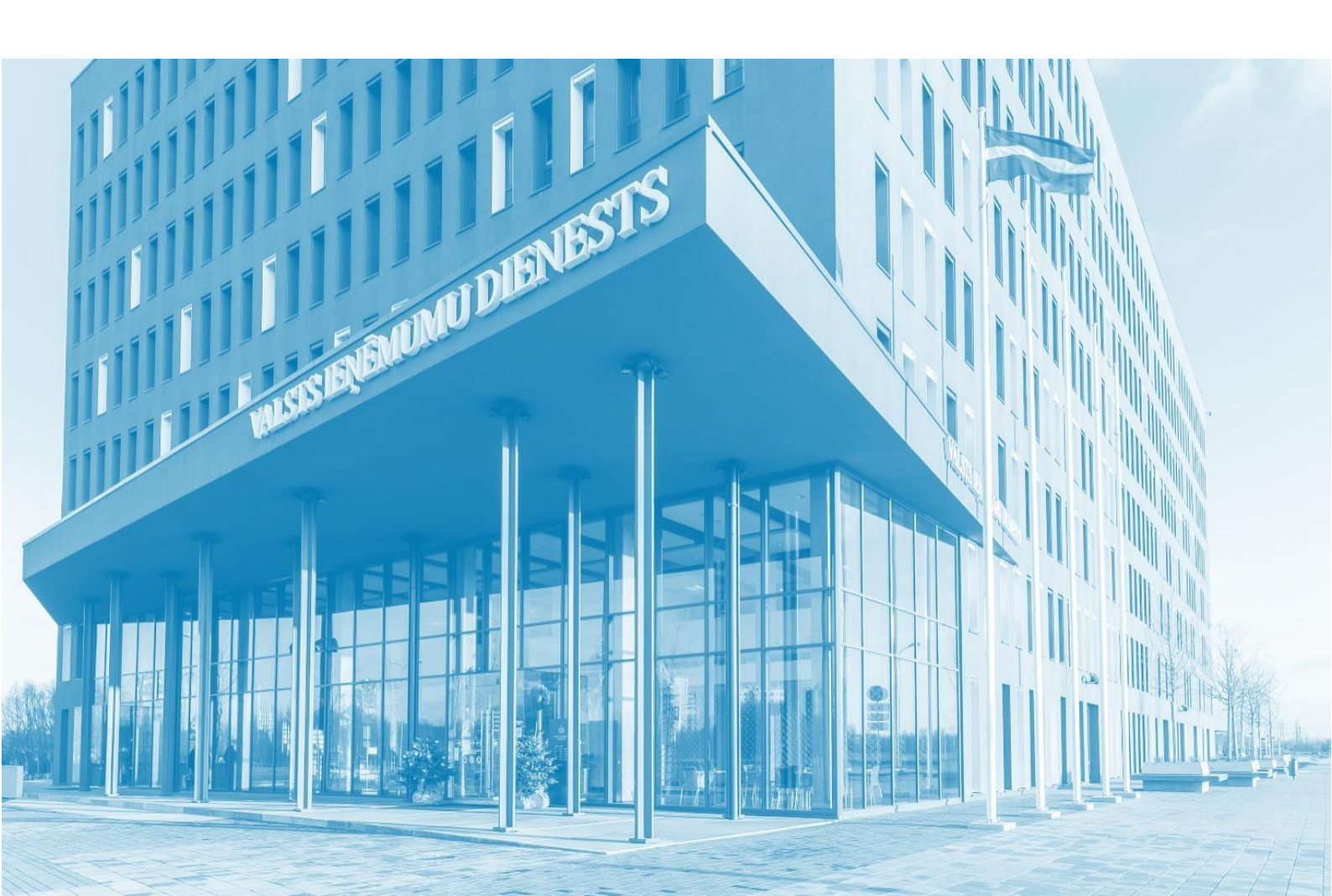

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa piemērošana ārvalstu pensijām

2021.

Pensijas neatkarīgi no to izmaksas avota ietver Latvijas rezidenta ar nodokli apliekamajā ienākumā. Latvijas rezidenta ar nodokli apliekamo ienākumu veido gan Latvijas, gan ārvalstu pensijas.

Likmes un nodokļa maksāšana

Pensiju ietver ienākumā, kuram piemēro **progresīvo nodokļa likmi**:

- ienākumam līdz 20 004 euro – 20 %;
- ienākumam no 20 004 eiro līdz 62 800 euro – 23 %;
- ienākumam, kas pārsniedz 62 800 euro – 31 % (līdz 31.12.2020. – 31,4 %).

Ja ārvalsts pensija tiek **izmaksāta** ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) starpniecību, tad **nodokli ietur VSAA**.

Ja persona saņem ārvalsts pensiju, kuru **neizmaksā** ar VSAA starpniecību, persona **iesniedz gada ienākumu deklarāciju**.

Pensijai piemēro pensionāra neapliekamo minimumu 2021.gadā 3960 euro gadā (330 euro mēnesī)) (2020.gadā 3600 euro (300 euro mēnesī)), ja personai ir:

- piešķirta pensija (ieskaitot piemaksu pie pensijas par apdrošināšanas stāžu, kas uzkrāts līdz 1995.gada 31.decembrim);
- pārrēķināta pensija pēc 1996.gada 1.janvāra atbilstoši likumam "Par valsts pensijām";
- piešķirta izdienas pensija;
- piešķirta speciālā valsts pensija atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem;
- piešķirta pensija atbilstoši ārvalsts normatīvajiem aktiem;
- noslēgts mūža pensijas apdrošināšanas līgums (ar uzkrāto fondētās pensijas kapitālu atbilstoši Valsts fondēto pensiju likumam).

Ja pensijas apmērs ir mazāks par pensijai noteikto neapliekamo minimumu, neizmanto neapliekamā minimuma apmēru, kas pārsniedz pensiju, persona var piemērot citiem ienākumu veidiem, kurus var samazināt par neapliekamo minimumu (piemēram, darba algai), iesniedzot gada ienākumu deklarāciju.

1. piemērs

2020.gadā Latvijas rezidents saņem ārvalsts pensiju 2640 euro apmērā, kuru neizmaksā ar VSAA starpniecību un no kuras ārvalstī ir ieturēts nodoklis 660 euro apmērā, un saņem algota darba ienākumus 3800 euro apmērā par darbu Latvijā. Veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 363,28 euro, ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis 687,34 euro.

Tā kā ārvalsts pensijas apmērs ir par 960 euro mazāks nekā pensijai noteiktais neapliekamais minimums, par minēto summu var samazināt ar nodokli apliekamo algotā darba ienākumu.

*Persona 2021.gadā iesniedz 2020.gada ienākumu deklarāciju, rezumējošā kārtībā aprēķinātais nodoklis ir 495,34 euro ((3800 euro – (3600 euro – 2640 euro) – 363,28 euro) * 20 %), attiecīgi veidojas nodokļa pārmaxa 192 euro apmērā.*

2. piemērs

2020.gadā Latvijas rezidents saņem ārvalsts pensiju 1440 euro apmērā, kuru neizmaksā ar VSAA starpniecību un no kuras ārvalstī ir ieturēts nodoklis 216 euro apmērā, un Latvijas pensiju 2400 euro apmērā, kuru izmaksā VSAA.

Persona iesniedz gada ienākumu deklarāciju. Pēc neapliekamā minimuma piemērošanas Latvijas pensijai ārvalsts pensijai piemēro neapliekamo minimumu 1200 euro apmērā (3600 euro – 2400 euro).

Ārvalsts pensijai piemēro iedzīvotāju ienākuma nodokli 20 % apmērā, kā rezultātā personai aprēķina nodokli 48 euro apmērā. Tā kā personas ārvalsts pensijai ir piemērots ienākuma nodoklis ārvalstī, Latvijā maksājamo nodokli samazina par ārvalstī ieturēto nodokļa summu (216 euro), kā rezultātā personai Latvijā nav jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Personai, kurai piešķirta vecuma pensija atbilstoši ārvalsts normatīvajiem aktiem un kura sasniegusi likuma "Par valsts pensijām" 11.panta pirmajā daļā noteikto vecumu, piemēro neapliekamo minimumu 3600 euro 2020.gadā (300 euro mēnesī) (2021.gadā 3960 euro gadā (330 euro mēnesī)). Tomēr, ja ārvalstī piešķirtā pensija nav apliekama ar nodokli, pensionāra neapliekamo minimumu piemēro apmērā, ko veido pozitīva starpība starp pensionāra neapliekamo minimumu un citā valstī piešķirto vecuma pensiju.

3. piemērs

Latvijas rezidents 2020.gadā saņem ārvalsts pensiju 3000 euro apmērā, kuru izmaksā ar VSAA starpniecību un kurai attiecīgajā ārvalstī nepiemēro ienākuma nodokli. Saskaņā ar nodokļu konvencijas noteikumiem ārvalsts pensijai nodokli nepiemēro arī Latvijā. Persona gūst algota darba ienākumu Latvijā 1500 euro apmērā.

Latvijā gūtajam algota darba ienākumam var piemērot neapliekamo minimumu 600 euro apmērā (3600 euro – 3000 euro).

Starptautisko līgumu piemērošana pensijām

Parasti konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma nodokļiem (turpmāk – nodokļu konvencija) 18.pantā ir noteikta nodokļa piemērošanas pensijai vispārējā kārtība.

Lai noteiktu to, kurā no līgumslēdzējām valstīm fiziskās personas pensijai piemēro nodokli, izvērtē katras konkrētās nodokļu konvencijas 18.panta noteikumus.

4. piemērs

Latvijas rezidents 2021.gada janvārī saņem Baltkrievijas pensiju 450 euro apmērā, pensiju izmaksā VSAA.

IIN piemērošana ārvalsts pensijām

Piemēro Latvijas un Baltkrievijas nodokļu konvencijas 18.panta noteikumus, saskaņā ar kuriem Latvijas rezidenta pensiju par iepriekš veiktu darbu apliek ar nodokli tikai Latvijā.

*VSAA, izmaksājot pensiju, piemēro pensijai noteikto neapliekamo minimumu (2021.gadā 330 euro mēnesī) un ietur nodokli 24 euro apmērā ((450 euro – 330 euro) * 20 %).*

5. piemērs

Latvijas rezidents 2020.gadā saņēma Ukrainas pensiju 2160 euro apmērā, kuru izmaksāja VSAA, un guva algota darba ienākumu Latvijā 3000 euro apmērā. Saskaņā ar Latvijas un Ukrainas nodokļu konvencijas 18.panta noteikumiem pensiju, ko saņem Latvijas rezidents par iepriekš veiktu algotu darbu, apliek ar nodokļiem tikai Latvijā. VSAA, aprēķinot nodokli par Ukrainas pensiju, piemēro pensijai noteikto neapliekamo minimumu, kas pārsniedz Ukrainas pensijas apmēru, un nodokli pensijai nepiemēro. Latvijas rezidentam ir tiesības iesniegt gada ienākumu deklarāciju un pensijas neapliekamā minimuma summas daļu 1440 euro apmērā (3600 euro – 2160 euro), kas pārsniedz Ukrainas pensijas summu, piemērot algota darba ienākumam.

Lai Latvijas rezidents varētu piemērot nodokļu konvencijā noteikto ienākuma nodokli pensijai, persona ievēro **Ministru kabineta 2001.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.178 "Kārtība, kādā piemērojami starptautiskajos līgumos par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu noteiktie nodokļu atvieglojumi"** 17.punktā noteikto kārtību.

Ja Latvijas rezidenta pensija saskaņā ar nodokļu konvencijas noteikumiem nav apliekama ar nodokļiem Latvijā, nodokļu atbrīvojuma piemērošanai Latvijas rezidents (ienākuma saņēmējs):

- **iesniedz Valsts ieņēmumu dienestā rakstisku informāciju par gūto ienākumu un norāda nodokļu konvencijas noteikumus, uz kuru pamata minētais ienākums ir atbrīvots no aplikšanas ar nodokļiem Latvijā,**
- **pievieno dokumentus, kas apstiprina, ka nodokļu līgumā noteiktais atbrīvojums ir piemērojams šim ienākumam.**

Minēto kārtību nepiemēro gadījumā, kad saskaņā ar VSAA sniegto pieprasījumu Valsts ieņēmumu dienests ir izsniedzis atļauju VSAA neieturēt iedzīvotāju ienākuma nodokli no konkrētai fiziskai personai izmaksājamās Krievijas Federācijas pensijas.

Valsts ieņēmumu dienests **izskata saņemto informāciju** un ne vēlāk kā **30 dienu laikā** no tās saņemšanas rakstiski apstiprina atbrīvojuma piemērošanu vai arī sniedz rakstisku motivētu atteikumu piemērot nodokļu līgumā noteikto atbrīvojumu.

Nodokļu konvencijās ir noteikta īpaša kārtība attiecībā uz pensiju, kuru fiziskajai personai izmaksā līgumslēdzēja valsts vai tās pašvaldība vai kuru izmaksā no to izveidotajiem fondiem par pakalpojumiem, ko šī persona sniegusi šai valstij vai pašvaldībai. Saskaņā ar nodokļu konvencijas noteikumiem šādai pensijai piemēro nodokļus tikai šajā valstī, savukārt, ja fiziskā persona ir šīs otras valsts rezidents un pilsonis, šādai pensijai piemēro nodokļus tikai otrā līgumslēdzējā valstī.

Remigrējuša diasporas locekļa ārvalsts pensija

Remigrējušam diasporas loceklim, kas uzskatāms par Latvijas rezidentu, kuram piešķirta pensija atbilstoši ārvalstu normatīvajiem aktiem, **no ārvalstīm saņemtajam pensijas ienākumam tiek piemērots ārvalsts pensijas neapliekamais apmērs, kāds tas ir noteikts pensijai attiecīgajā ārvalstī.**

Minētais neapliekamais minimums tiek piemērots remigrējušam diasporas loceklim, ja:

- remigrējušais diasporas loceklis pirms kļūšanas par Latvijas rezidentu kopumā vismaz 36 mēnešus nav bijis Latvijas rezidents, un
- remigrējušais diasporas loceklis ir pieteicies Valsts ieņēmumu dienestā, informējot par savām tiesībām piemērot remigrējušā diasporas locekļa ārvalsts pensijas neapliekamo apmēru, un
- remigrējušais diasporas loceklis, saņemot vecuma pensiju atbilstoši ārvalstu normatīvajiem aktiem, ir sasniedzis likuma "Par valsts pensijām" 11. panta pirmajā daļā noteikto vecumu.

Remigrējušam diasporas loceklim, kurš vienlaikus saņem pensiju no vairākām ārvalstīm (vai saņem pensiju no vienas vai vairākām ārvalstīm un pensiju atbilstoši likumam "Par valsts pensijām"), tiek piemērots tās **ārvalsts pensijas neapliekamais apmērs, kurā tas ir vislielākais.**

Gadījumā, ja remigrējuša diasporas locekļa no ārvalstīm saņemtajai pensijai ienākumam piemērojams ārvalsts pensijas neapliekamais apmērs ir mazāks nekā Latvijā noteiktais pensionāra neapliekamais minimums, no ārvalstīm saņemtajai pensijai piemēro Latvijā noteikto pensionāra neapliekamo minimumu.

Gadījumā, ja remigrējuša diasporas locekļa no ārvalstīm saņemtā pensija saskaņā ar ārvalsts normatīvajiem aktiem ārvalstī nav apliekama ar nodokli un tas ir mazāks nekā Latvijā noteiktais pensionāra neapliekamais minimums, remigrējuša diasporas locekļa no ārvalstīm saņemtajai pensijai piemēro Latvijā noteikto pensionāra neapliekamo minimumu.

Remigrējušam diasporas loceklim, kura pensijai piemēro ārvalsts pensijas neapliekamo minimumu, atlikušo neizmanto to ārvalsts pensijas neapliekamā apmēra daļu nevar piemērot attiecībā uz citu ienākumu.

Gada ienākumu deklarācija

Latvijas rezidentam, kuram Latvijas pensiju un ārvalsts pensiju **izmaksā VSAA** un iedzīvotāju ienākuma nodokli piemēro izmaksas vietā, vispārējā gadījumā **nav pienākuma iesniegt gada ienākumu deklarāciju** attiecībā uz izmaksātajām pensiju summām.

Deklarācijai **pievieno iesniegumu par remigrējušam diasporas locekļa tiesībām uz ārvalsts pensijas neapliekamā** apmēra piemērošanu taksācijas gadā, kurā uzrādīts ārvalsts pensijas apmērs.

IIN piemērošana ārvalsts pensijām

Latvijas rezidents, kurš saņem **ārvalsts pensiju**, kuru neizmaksā VSAA, iesniedz gada ienākumu deklarācija, **deklarācijas pielikuma D2** attiecīgajā ailē norādot ārvalstī saņemtās pensijas summu un ārvalstī samaksātā nodokļa summu.

Saņemtajai pensijai deklarācijas veidlapas D 10.rindā "Gada neapliekamais minimums pensionāram" piemēro pensijai noteikto neapliekamo minimumu.

Ja Latvijas rezidents saņem Latvijas pensiju un ārvalsts pensiju, kuru neizmaksā VSAA, persona, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, aizpilda deklarācijas veidlapu D, **deklarācijas pielikumā D1 norāda Latvijas pensiju un deklarācijas veidlapā D2 ārvalsts pensiju**. Latvijas un ārvalsts pensijai piemēro pensijai noteikto neapliekamo minimumu.

Aprēķināto iedzīvotāju ienākuma nodokli samazina par ārvalstī samaksātā nodokļa summu, bet samazinājums nedrīkst būt lielāks par summu, kas atbilstu Latvijā aprēķinātajam nodoklim par ārvalsts pensiju.

Latvijas rezidents, kas saņem ārvalsts pensiju, kuru neizmaksā ar VSAA starpniecību un kurai saskaņā ar nodokļu konvencijas 18.panta noteikumiem nepiemēro nodokli Latvijā, iesniedz gada ienākumu deklarāciju.

Deklarācijai pievieno ārvalsts iestādes izsniegtu dokumentu, kas apliecina, ka pensijai saskaņā ar nodokļu konvencijas noteikumiem nodokli Latvijā nepiemēro.

Ja ārvalsts pensija, kuru saskaņā ar nodokļu konvencijas 18.panta noteikumiem neapliek ar iedzīvotāju ienākuma nodokli Latvijā, ir izmaksāta ar VSAA starpniecību, persona ir tiesīga, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, pensijas neapliekamo minimumu piemērot citiem ienākumu veidiem.

6. piemērs

2020.gadā Latvijas rezidents saņēma:

- Latvijas pensiju 1800 euro apmērā, no kuras iedzīvotāju ienākuma nodoklis nav ieturēts, jo tika piemērots neapliekamais minimums pensijai;

- Igaunijas pensiju 3000 euro apmērā.

Fiziskai personai rezumējošā kārtībā aprēķinātais iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir 240 euro.

Deklarācijas pielikums D1

Ienākumu gūšanas vieta un veids	Bruto ienākumi	Apliekamie ienākumi, neatskaitot darba devēja veiktās iemaksas (2. – 3. – 6. – 7. aile)	Avansā samaksātais (ieturētais) nodoklis
1	2	8	9
Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, pensija	1800	1800	0,00

Deklarācijas pielikums D2

FIZISKĀS PERSONAS (REZIDENTA) ĀRVALSTĪS GŪTIE IENĀKUMI

Valsts, kurā gūti ienākumi, un ienākumu izmaksātājs (adrese)	Ārvalstī gūtie ienākumi				Ārvalstī samaksātais nodoklis		Nodoklis no ārvalstī gūtajiem ienākumiem (pēc Latvijas Republikā noteiktās likmes)	
	Ienākumu veids	ienākumu saņemšanas datums	summa ārvalstu valūtā (norādīt valūtu)	summa euro	summa ārvalstu valūtā (norādīt valūtu)	summa euro	nodokļa likme	summa euro ((5. – 8.) x 11. aile)
1	2	3	4	5	9	10	11	12
Igaunija	Pensija	31.12.2020.		3000	0,00	0,00	20	600

Deklarācija D

APLIEKAMIE IENĀKUMI:		
Latvijas Republikā gūtie apliekamie ienākumi (D1 8. ailes summa + (D3 20. rinda + 23. rinda) + D3 ¹ 17. rinda)	1	1800,00
ārvalstīs gūtie ienākumi ((D2 5. aile – D2 6. aile – D2 8. aile) + D2 ¹ 5. aile)	2	3000
KOPĀ (1. + 2.)	3	4800
GADA NEAPLIEKAMĀS MINIMUMS PENSIONĀRAM	10	3600,00
IENĀKUMI, NO KURIEM APRĒĶINĀMS NODOKLIS, KOPĀ		
(3. – 8. – 9. – 10. – 15.)	16	1200,00
NODOKLIS KOPĀ, tai skaitā:	17	240
ienākuma daļai, kas nepārsniedz pirmo progresijas sliekšni	17.1	240
AVANSĀ SAMAKSĀTAIS (IETURĒTAIS) NODOKLIS		
(D1 9. aile + D2 10. vai 12. aile + D2 ¹ 7. vai 8. aile + D3 19. rinda vai D3 ¹ 14. rinda) + solidaritātes nodokļa daļa, kas pārskaitīta iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontā	19	0,00
PĀRRĒĶINA REZULTĀTS (17. + 18. – 19.)		
Piemaksa (ja 17. + 18. ir lielāka nekā 19.)	20	240
Pārmaksa (ja 19. ir lielāka nekā 17. + 18.)	21	

Saistošie normatīvie akti

- Likums “Par nodokļiem un nodevām”.
- Likums “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli”.
- Ministru kabineta 2010.gada 21.septembra noteikumi Nr.899 “Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” normu piemērošanas kārtība”.
- Ministru kabineta 2018.gada 30.oktobra noteikumi Nr.662 “Noteikumi par iedzīvotāju ienākuma nodokļa deklarācijām un to aizpildīšanas kārtību”.
- Ministru kabineta 2001.gada 30.aprīļa noteikumi Nr.178 “Kārtība, kādā piemērojami starptautiskajos līgumos par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu noteiktie nodokļu atvieglojumi”.